Konstru-Forumo 23

Julio 2010

Jan Werner, ...@...

Enkonduke al la 23-a numero

En la Postskribo al la 22-a n-ro de KF mi invitis vin al la prikonsidero de niaj labormetodo kaj celoj – programo, mi uzis la esprimon „strategio“. Al la invito reagis du el vi – la temon mi traktos aparte, legu la titolon „Strategio de Konstru-Forumo“.

En la Enkonduko al la 22-a n-ro de KF mi esprimis mian pravan deziron kaj bezonon: scii, kiu apartenas al „kunlanorantoj de KF“, kies juĝon en la proceso de „solvado de termin-vakaĵoj“ mi atendu kaj respektu. La personoj nomitaj sub A-b) ne reagis, mi do informas la kolegojn J. Brozovsky, J. Halász kaj S. Horváth, ke tiu ĉi KF 23 estas la lasta, kiun mi al ili ekspedas, pro nereago ja evidentas, ke ili ne deziras eĉ legi la dokumenton KF. Por la kontribuoj faritaj en paseo mi al ili dankas.

Pri la ceteraj temoj kaj taskoj menciitaj en la Postskribo al la 22-a numero de KF mi skribos sub sekvantaj apartaj titoloj – rubrikoj.

La terminaro de F. G. Blázquez – ĉu akvo vadoza – vadosa – enfiltra?

Claude Longue-Épée denove konfirmis la preferon de „vadoza akvo“. Koncerne la vidpunkton de interlingvisto-esperantologo li notas: Ambaŭ adjektivoj vadoza kaj vadosa estas memstaraj neologismoj. Eble „vadosa“ estas finfine malpli konfuziga.

Fabien van Mook: Ĉe „vadoza“ mi ne tuj pensus pri «abunda je vado» aŭ io simila. Ekzemple, «facil/» ne rilatas al ilo aŭ faco. En PIV 2005 oni listigas entute eĉ ok signifojn aŭ uzojn por la silabo «oz». En iuj okazoj la silabo estas uzata kiel memstara vorto en kunmetaĵo laŭ la tipaj esperantaj vortfaraj reguloj (ekz. ŝton/oz/a = oza (abunda) je ŝtono). En aliaj okazoj ĝi aperas en radiko (ekz. nervoz/a) kaj oni povas ĝin analizi maksimume per la etimologio. En aliaj okazoj la silabo «oz» uziĝas en nomenklaturo, en kiu termino precipe ne estas analizata laŭ la esperantaj vortfaraj reguloj (ekz. tuberkulozo, feroza sulfato, fruktozo, laktozo, glukozo). En la forumo mi iam demandis pri la formo «vadoza», ĉar mi supozas, ke en la naciaj lingvoj, en kiuj oni uzas ĝuste tiun terminon, oni emas prononci «z» anstataŭ «s». Etendi la signifon de «vad/» al «filtriĝi en grundo, roko ktp.» ŝajnas al mi troigo, kaj mi ne ŝatas akcepti tion ĉi. Do, mi sugestas al la forumo, ke ni elektu inter la radikoj «vadoz/» aŭ «vados/». Al mi ne tro gravas, kiun el la du oni elektos. Kompreneble, se iuj opinias «vadoza» ambigua, ni povas elekti la sekuran version «vadosa».

Rezono de J. Werner: Oz/a estas neoficiala adjektiva sufiksoido (PAG § 356), ĝi neniukaze estas parto de iu radiko (!). Fabien ĝin mise komparas kun la adjektiva radiko «facil» kaj en ĝi fikcie aperanta kvazaŭsufikso -il. La aŭtoroj de PAG, Kalocsay kaj Waringhien, diras, ke „ĉe adjektivaj kaj verbaj radikoj ĝin anstataŭas **ega** (kuraĝega, ne kuraĝoza)“, sed tiu konstato ne validas ĝenerale. Cetere, ili ne notis devenon de la esperanta sufiksoido -oz, kiu etimologie evoluis el la latina sufikso -os. En KF 21 mi ja diris, ke por esperanta radiko vad’ estas fonto la latina substantivo „vadum“ egala al vadejo, malprofundaĵo, sekve „vad/os/us“ estas „malprofunda“, sed en hidrologio ankaŭ la adjektivo ĉu vadosa, ĉu vadoza. La latina sufikso -os transformiĝis al nia -oz. Fabien kaj Claude rajtas la etimologian fonton ne vidi (ne akcepti), tamen ĝi ekzistas. La sufiksoidon -os Esperanto ne posedas, en la adjektivo «vadosa» ni tial vole-nevole ĝin devus konsideri parto de radiko. Ni fine voĉdonis por la formo «vadoza» kaj tiel ni decidis pri la esperanta sufiksoido -oz ligita al la verba radiko vad’. La realan evolu-vojon ne eblas negi.

Kontribue al la diskuto mi prezentas al vi instruon legitan en la germana verko de Fritz Cl. Werner „Wortelemente lateinisch-griechischer Fachausdrücke in den biologischen Wissenschaften“ (1968): La latina sufikso -os.us adjektivigas substantivan radikon kaj ĝenerale signifas „riĉa je io“ (niakaze: vad/os/us, ~a, ~um = riĉa je vadejoj, malprofunda). En la detala pritrakto la aŭtoro priskribas la uzadon de la adjektiva sufikso -os en la latina kaj aplikadon ankaŭ en la germana lingvoj en la cirkonstancoj esprimeblaj per:

1. Posedo de iu propreco: a) ĉe unuopa karakterizaĵo kiel „ekipita per“; b) ĉe nepreciza nombro kiel „riĉa je“; c) ĉe nedifinita konsiderinda kvanto kiel „plena de“.
2. Posedo de iu aparta biologia specifaĵo en la stato kaj konduto de bestoj.
3. **Simileco**: a) en kvalito, strukturo, konsisto; b) en formo; c) en ĝenerala aspekto, konduto.
4. Aparteno, konekso.
5. Troviĝo, ekzisto dise en ĉiuj sferoj de la vivo.

La skalo de uzeblo de la latina -os estas vere vasta kaj estus eraro en Esperanto la uzon de la parenca -oz limigi nur al la sencoj de: abunda, dona, hava, plena, riĉa. En la angla hidrologia terminaro ekzistas la termino *vadose water* kaj krome tie aperas ankaŭ la sinonimo *groundwater of meteoric origin*. Temas pri la akvo filtriĝinta, sed restanta proksime al la tersurfaco.

Estus eraro la latinon imiti plene, Esperanto ja posedas sian propran teorion de vortfarado. Esperantajn neadjektivajn radikojn ni povas adjektivigi rekte per la proprafunkcia finaĵo -a. Tamen ekzistas subtilaj semantikaj kaj onomasiologiaj rilatoj inter objektoj kaj nomoj, kiam la rekta adjektivigo ne konvenas; ekzemple „vada akvo“ ne estas interligo nocie klara, sed „vadoza (vadosimila) akvo“ jes, interalie pro sia internacia sciencista uzateco. Por Fabien mi aldonas: En tuberkulozo, feroza (sulfato), fruktozo, laktozo, glukozo la silabo „oz“ estas sufiksoido, ne radika morfemo, PAG tion klare montras en § 356, indikante -oz kiel neoficialan sufiksoidon en la medicina kaj ĥemia lingvoj.

Strategio de Konstru-Forumo

Claude Longue-Épée konsideras la praktikatan manieron de diskuta kontaktado kaj de solvado de terminologiaj problemoj en konstrufako kaj parencaj teĥnikoj, sciencoj kaj metioj konvena.

Fabien van Mook traktis la temon detale, mi do prezentas lian mesaĝon plene:

La forumo traktas jen unuopajn nociojn kaj terminojn, jen etajn nociarojn. Tiu ĉi labormetodo plaĉas al mi. Ni malrapide progresas, sed ni ne progresu tro haste. Mi pensas, ke multaj kunlaborantoj apenaŭ povas trakti pli grandan aŭ rapidan laboron. Do, mi opinias, ke ni ne sukcesus labori pli rapide aŭ pli multe. Gravas ankaŭ dediĉi tempon al kompilado kaj publikigo de rezultoj. Ĉu en la JK 2010 estas planita resumo de la pri-deciditaj terminoj el KF?

Krome, ankoraŭ ekzistas pluraj projektoj, kiuj ne finiĝis aŭ bezonas rekonsideron (kvazaŭ renovigon), ekzemple:

- La temo 30 (kanalizacio). Tiu temo devos esti traktata de «veraj» fakuloj. Poste ĝi revenos al ni, kaj indas publikigi pri ĝi.
- La betonterminaro. József Halász aldonis difinojn kaj tradukojn en aliaj lingvoj. Indas eble, ke la tuta KF relegu la tutan terminaron por plibonigoj. Poste eblos reeldono en pli ampleksa formo (almenaŭ kun pli da lingvoj).
- PIV. Kiam ni havos la elektronikan liston de la vortoj pri konstruado kaj parencaj fakoj, ni povos trakti vorton post vorto, aŭ parencajn vortojn post sistemigo aŭ grupigo, same kiel ni kutime faras en KF. La listo do simple estu instigo kaj inspiro.
- Nova bildvortaro. Simile kiel pri PIV.
- Pri tegmentoj kaj ĉarpentaĵoj. De Pierre Grollemund ni havas diversan materialon, kiu devos esti sistemigata kaj traktata.

Mi opinias, ke per tiuj laboroj, kune kun la necesaj publikigoj, ni jam povos dediĉi nian tempon preskaŭ plene. Krome, la precipo de la supre menciitaj temoj estas tipe el la konstruteĥnika fako; pri tiuj temoj ni ĉiuj povos kontribui. Eble mi ne esprimas veran strategion, sed ion praktikan.

Kvankam mi estas baze konstruisto, mi profesie kaj iom hobie laboras pri konstrufiziko. Pri tio ĉi mi havas kelkajn (nefinitajn) projektojn: pri varmo kaj pri ventolado, kaj (kune kun Jan) pri humido. Mi volas plu labori pri ili, kvankam estas malfacile trovi kundiskutantojn sufiĉe spertajn.

Mi konsentas kun via instigo «legu, verku, traduku kaj trovu vakaĵojn». Sed honeste mi diras, ke mi malmultege legas ekster mia fako (konstrufiziko). Mi ne havas pli da tempo. Vakaĵojn mi jam provos plenigi per miaj ĵus menciitaj projektoj.

Resumo de J. Werner: Ambaŭ kontribuintoj esprimis kontenton pri la aktuala administrado de nia forumo. Neniu renversa ŝanĝo do estas bezonata. La kontribuon de Fabien mi vidas utila pri ties amplekso kaj mi la unuopajn punktojn komentas:

- Publikigo de la rezultoj jam atingitaj: Mi provas formuli la interkonsentitajn terminojn por la Jarkolekto de TAKE 2010. La ampleksan supervidon (se mi sukcesos) ricevos ĉiu membro de TAKE, la nemembroj povos la kolekton mendi ĉe TAKE aŭ postuli retan alsendon ĉe mi.
- Prilabori la temon 30 pri kanalizacio por konsulto ĉe specialistoj (prof. Witold Stępniewski, Volker Hank) estas nia plano. La posta aperigo de baza terminaron pri kanalizacio, ĉu aparte, ĉu ekzemple kadre de la Jarkolekto de TAKE 2011, estus dezirinda. Ĉu ni trovos estron de la aŭtora kolektivo?
- Betonterminaro (eld. 2002) povus esti reviziita, kompletigita per aliaj lingvoj kaj reeldonita, sed nunjare por tio mankas labor-kapacito, eble en 2011. Rim.: Inĝ. J. Halász bedaŭrinde ĉesis kunlabori.
- PIV: Laŭ la informo de M. Duc Goninaz, elektronika listo de konstrufakaj terminoj ne esztas je dispono. Ni devos mem foliumi kaj kontroli la terminojn. Ni dividu la laboron laŭ ABC-literoj.
- Esperanta Bildvortaro – legu pri la temo en tiu ĉi numero de KF. La unuan parton mi envicigas.

- Tegmentoj kaj ĉarpentaĵoj. Nepre temas pri minimume du memstaraj temoj: 1. Tegmentaj ĉarpentaĵoj, 2. Tegmentoj (eble solvotaj aparte la oblikvaj kaj la plataj tegmentoj, ĉar ili grave diferencas). Ankaŭ tiu ĉi temo bezonus estron de la aŭtora kolektivo, fakte aŭtoron.
- Konstrufiziko – la temo de Fabien – espereble li finlaboros la terminaron pri ventolado, poste povos sekvi la temo pri varmo aŭ humido. Por la kunlaboro ni akiru novajn spertajn fakulojn.
- Mi aldonas, ke jam en 2009 mi komencis prilabori la temon „ladista metio“, nun somere mi volas la kompiladon rekomenci kaj aŭtune 2010 ĝin publike prezenti.
- Fabien prave subtenas mian alvokon al ĉiuj: «legu, verku, traduku kaj trovadu terminologiajn vakaĵojn!» Esperanto estas tre subevoluinta precipe en la fakoj kaj metioj teĥnikaj, la institucioj kiel UEA, AdE, ISAE, SAT k.a. por la faklingva progreso faras nenion. En tiu situacio gravas nia modesta klopodo.

Vera strategio meritas ankaŭ partojn sociologian, politologian, esperantologian, sed por formuli tezojn por tiuflanka disvolvo de nia forumo superas niajn fortojn. Provizore ni restu ĉe la programo, kiun skizis Fabien, kiu estas orientita al nia praktika agado. Plu atendataj estas komentoj de la ceteraj KF-anoj!

Kontaktoj

Jozefo Horváth (HU) espereble fariĝos nia kunlaboranto minimume dum la traktado pri la konstrufakaj bildkompleksoj DUDEN por la nova versio de Esperanta Bildvortaro.

Fabien van Mook alparolis 18 fizikistojn pro la kunagado en la temo varmoteĥniko. Provizore respondis nur ok el ili, sed nur du pozitive (Lars Sözüer kaj Hans Kasselmann el Germanio). Krom tiu grupo li provas organizi tiuteman kunlaboron kun Uwe Stecher (AT), Ferenc Harnyos (HU), Rajani Bhattarai, plian kontakton peris la sekretario de TAKE, Edmond Ludwig.

Al Jan Werner junie mesaĝis **Ludovikido Zizi** (RU): …finfine mi trovis novan laboron, mi eklaboros kiel elektristo en la produktejo de maŝinoj por nafta industrio en Baŝkirio. Mi esperas, ke baldaŭ al mi revenos financa stabileco kaj mi povos komunikiĝi kun miaj ret-korespondantoj. Amike gazizi

Cyrille Hurstel en KF 22 miskomprenis mian kritikon koncerne lian tradukon de ISO 9000 kaj komprenis ĝin atako. Li mesaĝis al mi (13.5.2010): „Estimata sinjoro, evidente restis kaj restas malglataĵoj en la proponita teksto! Evidente „rendimento“ estas facila vorto kiu ekzistas de jardekoj. Se mi proponas „efikrendimento“, estas ĝuste, ĉar temas pri alia nocio. Estas eble nuanco, kiun vi ne komprenas. En la franca temas pri du vortoj, kiuj tute ne havas la saman sencon, „**rendement**“ kaj „**efficience“**. Tiu ĉi lasta vorto aperis pro la angla, kaj plejmulto de la uzantoj konfuziĝas kun „efficacité“. Ankaŭ en la angla oni renkontas misuzon de „efficiency“ kaj „effictiveness“! Kaj tio ne estas „yield“... Mi ne scias, al kiu vi disvastigis la ideon, ke mi estas „bedaŭrinda amatoro“, sed tian insulton mi neniam ricevis. Mi ne dankas vin pro via malhelpo. Tion mi ne nomas KUNlaboro. Furioze salutas vin, Cyrille Hurstel.“

WE: Mi ne nomis la tradukinton „bedaŭrinda amatoro“, sed la tradukon mi taksis kiel produkton de bedaŭrinda amatorismo, montrante plurajn lingvajn misformojn. La bezonata distingado de „rendimento“ kaj „efikeco“ apenaŭ pravigas ilian „kunjungon“ al „efikrendimento“.

Zlatko Hinšt elektronike sendis al mi la gazeton *Internacia Fervojisto* (IFEF) 4-5/2010. Koran dankon! La gazeton mi ofertas sendi rete al KF-anoj.

Jarkolekto de TAKE 2010

Redaktitaj kaj paĝigitaj estas tri kontribuaĵoj:
Václav Cílek (CZ): Malpliiĝado de la mondo; traduko de J. Werner, 2 paĝoj A5.
Franc Maleiner (SI): Lagunaj purigejoj; traduko de Đ. Obradović, 17 paĝoj A5.
Jan Werner (CZ): Radiadŝirmaj betonoj en nukleenergiaj centraloj; 9 paĝoj A5.

Atendataj estas artikoloj de Fabien van Mook, Rémy Bouchet kaj Shen Chengru. Neniu alia ofertis verketon pri sia profesio, bedaŭrinde! Mi (JW) kiel responda redaktoro intencas resumi niajn terminologiajn atingaĵojn en la tempo 2004-2010. La supervido de interkonsentitaj terminoj enhavos ankaŭ la difinojn.

Ni solvas konstru-vakaĵojn

La temo 30 – kanalizacio. Laŭ la instigo en KF 22 nia kolego Đorđe Obradović kompletigis sian kontribuon pri kanalizaciaj ŝaktoj. Mi prezentas lian tekston:

Kanalizaciaj retoj konsistas el kanaloj (tuboj), kiuj kuniĝas en difinitaj punktoj. En tiuj nodoj oni konstruas apartajn konstruktojn – **ŝaktojn**, kiuj ebligas kunligon de diversaj kanaloj.

La **ŝaktoj** estas konstruktoj kun vertikalaj vandoj, kiuj ebligas diversspecajn funkciojn ĉe kunigo de opaj kanaloj. Kutime ili havas kvarangulan aŭ rondan horizontalan sekcon, fermitan fundon, aŭ estas sen ĝi. Supre ili havas kutime ŝtalan kovraĵon, kiu rezistas al respektivaj ŝarĝoj: de ŝutmaterialoj aŭ veturiloj. Ŝaktoj povus esti faritaj el diversaj materialoj: betono, masonitaj el brikoj kun surfaco tegita per cementa mortero, el plastoj, prefabrikitaj el betono.

Laŭ la destino oni povas dividi ilin al kelkaj grupoj:

1. **Kontrola ŝakto** servas por kontroli trafluon de la akvo kaj eventuale por purigado de la tuboj (kanaloj).
2. **Kolekta ŝakto** situas en lokoj kie kuniĝas du aŭ pli da kanaloj kaj daŭrigas per unu pli granda kanalo. Ne miksu ĝin kun kolekta (ĉefa) kanalo ĉe la fino de kanalizacia reto.
3. **Divida ŝakto** situas en lokoj, kie oni dividas unu kanalon al pluraj. Oni uzas ĝin por konduki alvenantan akvon al kelkaj sinkoŝaktoj.
4. **Malŝarĝiga ŝakto** situas en loko, kie oni separas alvenantan kanalon al du sekvantaj. Kutime la malpli granda kanalo transprenas tre malpuran akvon al plua kanalizado, kaj pli granda kanalo forkondukas ne tiom malpuran akvon al recipiento. Tio okazas nur dum la pluva periodo. Tiu ŝakto reduktas ŝarĝon de la kanalo.
5. **Sifona ŝakto** servas por konduki kanalon sub la akva fluo, rivereto aŭ malfermita kanalo. Oni bezonas tian ŝakton ĉe ambaŭ flankoj de la fluo, kiun la kanalo subiras.

Kelkaj aliaj kanalizaciaj objektoj:

A. **Retenaj basenoj** (fermitaj kaj malfermitaj) servas por faciligi forfluon de la akvo dum la grandaj pluvoj. Ili plenas nur post grandaj precipitaĵoj, post ioma tempo la akvo forfluas.
B. **Sinkoŝakto** estas cilindra konstrukto simila al puto sen fundo, profundaj estas ĝis la ensorbiva tavolo de la grundo. Parte estas plenigita per filtraj tavoloj, ĉe la supro estas malplena spaco por la alvenanta pluvakvo kaj kontrolo.
C. **Lagunoj** estas konstruobjektoj – malprofundaj sedimentaj basenoj kun deklivaj, kutime argilaj randoj, en kiuj malpura akvo el fabrikoj aŭ bredejoj restas dum iu tempo. Dum tiu tempo la solidaj eroj sedimentas sur la fundo kaj la organika parto putras, kio faciligas la pluan procedon de purigado.
D. **Por malrapidigo de fluo** en kanaloj oni konstruas apartajn **ŝaktojn** kun maŝin-instalaĵo, kiu moderigas la rapidecon de la fluo.
E. **Elflua konstrukto – elfluilo** – servas por protekti la bordon de recipiento kontraŭ detruo flanke de la akvo elfluanta el kanalo.

Oni devas aldoni ankaŭ objektojn, kiuj servas por malŝarĝi kanalizacion de la materioj, kiuj povus damaĝi ĝin:

I. **Sablokaptilo** servas por separi la sablon kiu povas ŝtopi kanalojn. Ekzistas: **domaj, strataj kaj fina** sablokaptiloj (antaŭ enfluo al recipiento).
II. **Oleokaptilo** por separi **pezajn** kaj **malpezajn oleojn.**
III. **Detergentokaptilo** por separi detergentojn el la akvo uzita en laborejoj kaj industrio.
IV. **Neŭtraligaj ŝaktoj** por kapti kaj separi kemiaĵojn el la akvo uzita en diversaj kemiaj laboratorioj, lavestabloj, frizistaj salonoj kaj aliaj malgrandaj metiejoj. Grandaj fabrikoj devas prizorgi siajn rubakvojn antaux ellaso.

La temo 32 – taluso, talusi. **Fabien van Mook** al la temo pri la verbigo de substantivoj: …mi ne akceptas, ke en terminaro oni elektas aŭ mencias nur unu el eblaj signifoj, kvazaŭ aliaj ne ĝustus. **WE**: En terminaro oni ne listigas signifojn, sed nociojn. Ĉiu nocio havas unu signifon, pli aŭ malpli vastan, kaj unu nomon – terminon. En terminaro ne estu loko por nomo (termino) kun pli da signifoj en la sama fako. Talusi en PIV (2005) havas du signifojn: **1**. konstrui taluson, **2**. doni al (…) oblikvan klinon rilate la horizontalon. La 1-a signifo estas ebla, la 2-a estas malĝusta. Laŭ la analizo farita en KF 22 ni povas konsideri la eventojn 2 (provizi per) kaj 3 (agi karakterizate de; produkti). Tamen la verbigo estas sence svaga, elastsenca, estas pli-malpli necese la verbon talusi rifuzi kiel terminon. La faka lingvo ja devas esti neambigua, krome ekzistas tiom natura kaj klara esprimo: **konstrui taluson**.

Pri la sama temo **Claude Long-Épée** el 2010-05-10: talusi miainterprete estas verbo transitiva, signifanta „provizi (ion) per taluso“ (kriterio eltirita el PAG). **WE**: Mi ne komprenas, kion vi imagas provizi per taluso? La nocion taluso ni nepre ne konsideras deklivo laŭ la reviziita PIV. Talusi taluson (PIV) ja estas sensencaĵo. Talusi ŝoseon aŭ fervojon ankaŭ. Kion do provizi per taluso?

Nova temo 34 – bazaj karbominejaj nocioj (iniciato de P. Grollemund laŭ lia traduko pri la franca karbominejo Couriot). Ankaŭ karbominejo ja estas konstruaĵo, tial mi envicigas kiel novan temon kelkajn nociojn, kiuj ne estas ĝenerale konataj, kvankam pri kelkaj oni povas legi en PIV sub min/o, la paĝo 743 enhavas eĉ bildon. La terminojn mi konsultis ankaŭ kun V. Kočvara (CZ), specialisto pri karbomineja teĥnologio kaj maŝinaro. La sekvantajn substrekitajn (!) terminojn prijuĝu kaj informu min pri via starpunkto:

galerio (mineja galerio) – proksimume horizontala longa mineja tunelo kun nur ioma kliniĝo por faciligi defluigon de akvo kaj transporton de minaĵo. Galerioj atingeblas el ↓kargejo, la ekspluatado okazas ĉe la ↓minfronto (PIV: karbofronto). Laŭ la funkcio estas galerioj ekspluataj, transportaj kun etspura trako, ventolaj ka. La plafonon kaj la flankojn de galerio subtenas ligna aŭ ŝtala ↓ŝtrebaro.

<u>kargejo</u> – vastigita spaco en ĉiu minetaĝo antaŭ ŝaktoliftoj, loko por eliro kaj eniro de ministoj kaj loko por surtraka manovrado kun karboĉaroj, kie estas malplenaj ĉaroj kuplataj al vagonaraj kompletoj antaŭ la eniro en galerion. <u>Ekvivalentoj</u>: (de) *Auschlag|kammer*, *~ort*, *~punkt*, *Füllort*; supre: *Hängebank*; (en) *[shaft]station*, *[shaft]landing*, ĉe la fundo: *pit bottom*, *bottom landing*; (fr) *gare de recette*, (pl) *podszybie*, (cs) *náraží*, *naraziště*; rim.: V. Kočvara rekomendis la terminon „trakejo“, ĉar en tiu spaco koncentriĝas la trakoj apud la ŝarĝolifto, en kies kaĝon oni puŝas plenajn karboĉarojn kaj eltiras ilin malplenaj.

minejo – (laŭ PIV) tuto de la instalaĵoj, minfosoj, galerioj kaj dependaĵoj, faritaj por la ekspluatado de la minaĵo. Aldonendaj estas: ŝaktoj, liftoj, karbolavejo kaj gradigejo, gangoŝutejo k.a.

<u>minetaĝo</u> – etaĝo de minejo, kiu estas rezulto de dispartigo de la karbokuŝejo laŭ la karbotavoloj en vertikala direkto; en ĝi koncentriĝas la minado kaj transporto al la ŝakto kun liftoj kaj kargejo. <u>Ekvivalentoj</u>: (de) *Abbausohle*, *Bausohle*, *Abbauhorizont*, *Bauhorizont*, *Fördersohle*. (en) *haulage level*, (fr) *niveau d’extraction*, (pl) *piętro*; *poziom*, (cs) *těžné patro*.

<u>minfronto</u> – labora ekstremo de ekspluata galerio, kie okazas la minado, mana kaj hakmaŝina. <u>Ekvivalentoj</u>: (de) *Ortsbrust, Ortsstoß*, *Stirn*, *Abbaustoß*; (en) *drifting face*, *production heading*; (fr) *front, chantier*; (pl) *przodek*, (cs) *čelba*, *předek*.

ŝakto (ĉefa ŝakto) – vertikala tubosimila vojo por transporto de elfosita (elminita) karbo el minetaĝoj al supra tereno por plua traktado (lavado, gradigo, deponado), ankaŭ por veturigo de ministoj kaj de ekspluataj materialoj; speciala ŝakto estas la ventola.

<u>ŝaktobuŝo</u> – supra aperturo de ŝakto, konstrue firmigita kaj levita super terenon, por ke la surteraj akvoj ne povu enflui la ŝakton eĉ dum okaza inundo; ĝi estas ekipita per ŝtala „pordo“, kiu estas kontraŭfume fermebla okaze de surtera incendio. <u>Ekvivalentoj</u>: (de) *Schacht kranz*, *Schachtmündung*; (en) *pit bank*; (fr) *carreau de mine*, *oriffice de puits*; (pl) *wylot szybu*, *zręb szybu*; (cs) *ohlubeň jámy*.

<u>ŝaktoturo</u> – ŝtala aŭ ŝtalbetona (rare ligna) konstruaĵo starigita super la buŝo de ŝakto. Ĝi konsistas el stablo, en kiu estas fiksitaj gvidreloj por la kaĝo de liftoj, supre ŝnurradoj, trans kiuj estas gvidataj la levŝnuroj unuekstreme ligitaj al kaĝo, duaekstreme al la tamburo de liftmaŝino. La stablo direkte al la liftmaŝino estas ekipita per ŝtreboj; ĉe la modernaj ŝaktoturoj estas liftmaŝino lokita rekte en la ŝaktoturo. <u>Ekvivalentoj</u>: (de) *Förderturm*; (en) *head frame*; (fr) *tour d’extraction*, (pl) *wieża szybowa*; (cs) *těžní věž*.

<u>ŝtrebaro</u> – subtena armaĵo de mineja vorko, precipe de galerioj, per lignaj aŭ ŝtalaj elementoj: fostoj, ŝtreboj, disapogiloj, balkoj, ŝpaloj, kverframoj. <u>Ekvivalentoj</u>: (de) *Stollenzimmerung*; (en) *timbering*, *lagging*, *timber support*; (fr) *boisage*, (pl) *obudowa*; (cs) *výdřeva*. – Rim.: En PIV estas „subtena trabaro“.

<u>Nova temo 35 – Bildvortaro Duden – 271 Konstruejo I</u>

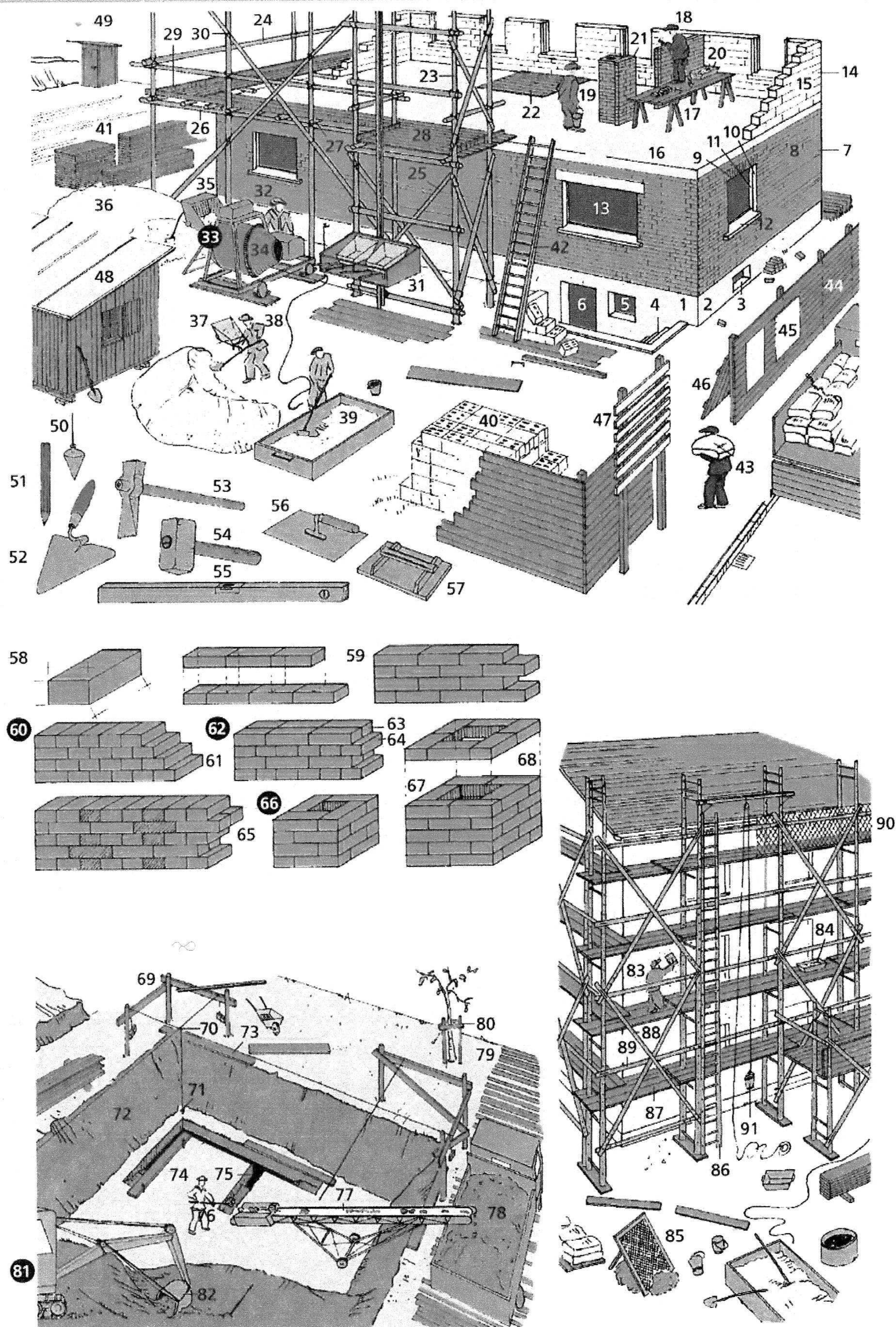
Mi akceptas la iniciaton de Jozefo Horváth (HU) kaj invitas vin al komuna juĝado pri lia nova versio de la konstrufakaj enciklopediaj bildkompleksoj (bildaroj Duden) en Esperanto. La germanan originalon jam tradukis kanadano Rüdiger Eichholz kaj libroforme ĝin aperigis en la jaro 1988 sub la nomo Esperanta Bildvortaro (880 paĝoj). La verko estas popularscienca, la esperanta versio ne ĉiam fidinda, ĉar la tradukinto Eichholz estis laiko, kiu ne ĉiam obeis la konsilojn de fakuloj.

La konstrufakaj bildaroj disponigitaj al ni de J. Horváth estas ses: 271 Konstruejo I, 272 Konstruejo II, 273 Ĉarpentisto, 274 Tegmento, ligno-interligoj, 275 Tegmento kaj tegmentisto, 276 Planko, plafono, ŝtuparo. Mi ankoraŭ aldonus laŭ la versio de R. E.: 39 Domoj kaj domtipoj, 40 Tegmento kaj hejtejo, 315-319 Arto I, II, II, IV, V; sume ni prijuĝadus 13 bildarojn, en ĉiu numero de KF unu tem-kompleson. Se mi sukcesos regule aperigadi KF en dumonata ritmo, ni finos la serion en julio 2012. **Kion vi opinias pri la plano?** La planon mi konsideras ambicia, sed konsciu, ke la verko ne estas strikte scienca, ke la „terminoj“ celas laikan publikon. Tiukaze ĉiu en nia forumo estas kapabla (?) prijuĝi la proponojn de Eichholz, Horváth kaj Werner, el ili unun elekti, aŭ proponi sian preferatan tradukon por la germana originala nomo, kiun mi ĉiam metos en la duan kolumnon, tuj post la numeron.

Mi scias, ke la metodo ne respondas al la sistemaj terminologiaj principoj, sed por la aktuala stato de la konstrufaka leksiko en Esperanto ankaŭ tiu nia kontribuo estos utila: ni provos racie trakti la terminojn jam foje publice lanĉitajn kaj al la esperantista publiko rekomendi nian seriozan elekton.

Jen estas la unua bildaro: **271 Konstruejo I**. Estas grave, ke vi unue ĝuste konsciu la signifon de la **desegnaĵo** kaj de la origina **germana termino** kaj nur poste elektu aŭ proponu **veran** ekvivalenton, nepre ne nomon de objekto forme kaj funkcie alispeca. Klopodu formi terminojn koncizajn, memoru, ke longaj pri skribaj „nomoj“ ne estas terminoj, sed terminologie nekonvenaj „priskribaj vortgrupoj“, neoperacieblaj ĉe plua derivado kaj komplikantaj senperan komprenon en sintaksaj literaturaj aplikoj. En ortangulajn krampojn metu ellaseblajn partojn de termino, en rondajn krampojn eventualan eksplikon.

Bonvolu nun, ĝis la fino de aŭgusto 2010, pritrakti la tutan bildkomplekson, sciu, ke en ĉiu sekvonta KF aperos nova bildkomplekso, kiel mi pri tio menciis supre, entute 13 temoj.

N-o	Originalo DUDEN	Rüdiger Eichholz	József Horváth	Jan Werner	ĉeĥa ekvivalento
---	**r Rohbau**	**primara konstrua-do**	**murpreta domo**	**kruda vorko**	**hrubá stavba**
1	s Kellergeschoss (s Souterrain)	subter-etaĝo (kel-etaĝo)	keletaĝo	subtera etaĝo, keletaĝo	suterén
2	r Betonsockel	grund-muro	betona grundmuro	betona soklo	betonový sokl
3	s Kellerfenster	kel-fenestro	kelluko	kelfenestro	suterénní okno

4	e Kelleraußentreppe	ekstera kel-ŝtuparo	ekstera kelŝtuparo	ekstera kelŝtuparo	vnější schodiště do sklepa
5	s Waschkü-chenfenster	laveja fenestro	fenestro de lavejo	laveja fenestro	okno prádelny
6	s Waschküchentür	laveja pordo	kelpordo	laveja pordo	dveře do prádelny
7	s Erdgeschoss	ter-etaĝo (partero)	teretaĝo	teretaĝo, unua su-pertera etaĝo*	přízemí, 1. nadzemní podlaží
8	e Ziegelsteinwand (e Backsteinwand)	brik-muro	brikmuro	brika muro	cihelná zeď
9	r Fenstersturz	fenestra [brik]-lintelo	fenestra lintelo	fenestra lintelo	nadokenní překlad
10	e äußere Fensterlei-bung	ekstera mur-rando de fenestra aperturo	ekstera rando de fenestroembrazuro	ekstera embrazuro [de fenestro]	vnější ostění
11	e innere Fensterlei-bung	interna mur-rando de fenestra aperturo	interna rando de fenestroembrazuro	interna embrazuro [de fenestro]	vnitřní ostění
12	e Fenstersohlbank	fenestra sojlo	fenestrosojlo, kubu-tilo	fenestra breto	parapetní vnější deska
13	r Stahlbetonsturz	ŝtal-betona lintelo	ŝtalbetona lintelo	ŝtalbetona lintelo	překlad ze železobe-tonu
14	s 1. Obergeschoss	supra etaĝo	etaĝo	dua [supertera] etaĝo*	1. patro, 2. nadzemní podlaží
15	e Hohlblockstein-wand	muro el kavaj be-tonŝtonoj	kavobrika muro	muro el kavaj ma-sonblokoj	zeď z tvárnic
16	e Massivdecke	masiva plafono	masiva plafono	masiva tekto*	masivní strop
17	s Bockgerüst	labor-platformo	laborpodio	boka skafaldo	kozové lešení
18	r Maurer	masonisto	masonisto	masonisto	zedník
19	r Hilfsarbeiter	morter-portisto (ma-son-helpisto) < help-laboristo	masonhelpisto	helplaboristo	pomocný zedník
20	r Mörtelkasten	morter-trogo	mortertrogo	morter|trogo, ~ujo	truhlík na maltu, kalfas
21	r Schornstein	[endoma] kamen-tubo	kamentubo	kamentubo	komín
22	e Treppenhausab-deckung	kovraĵo super ŝtu-par-ŝakto	kovrilo super ŝtu-parŝakto	kovraĵo de ŝtupar|ejo, ~spaco	zakrytí schodiště
23	e Gerüststange	skafaldo-fosto	skafaldofosto	skafalda fosto	štenýř
24	e Brüstungsstreiche	gard-relo	sekurlato, gardrelo	gardorelo	[ochranné] zábradlí
25	e Windstrebe	ŝtrebo (kontraŭa-pogilo)	ŝtrebo, kontraŭa-pogilo	ventoŝtrebo	zavětrování
26	e Streichstange	port-stango [portas la ŝpalojn]	portostango	longverso**	podélník
27	r Gerüsthebel	skafaldo-ŝpalo	skafaldoŝpalo	traverso**	příčník
28	r Bohlenbelag	skafalda planko < tabul-platformo	skafaldoplanko	dila planko [de skafaldo]	fošnová podlaha
29	e Bordbrett, s Sockelschutzbrett	[baza] gard-tabulo	planka sekurlato aŭ gardrelo	planka sekurbreto	ochranné prkno (za-rážka)
30	r Gerüstknoten	kunligo [per ĉeno aŭ krampo]	skafaldonodo kun ĉena aŭ ŝnura ligaĵo	nodo de skafaldo	lešeňový styčník
31	r Bauaufzug	ŝarĝ-lifto	konstrueja lifto	konstrueja lifto	stavební výtah
32	r Maschinist	cement-miksisto	maŝinisto	maŝinisto	obsluha stroje
33	r Betonmisch-maschine	miks-maŝino por ce-mento	betonmiksilo, ĉi tie: liberfala miksilo	betonmiksilo*	míchačka na beton
34	e Mischtrommel	miks-tamburo (cement-miksilo)	mikstamburo	mikstamburo*	mísicí buben
35	r Aufgabekasten	ŝarĝ-kesto (ŝut-kesto)	nutra kesto	ŝutkesto	násypka
36	e Zuschlagstoffe	volumenizaj materi-	aldonaĵoj (sablo,	volumenaĵo*	kamenivo

		aloj [sablo, gruzo]	ŝtonetoj)	(ŝtonaro)	
37	e Schubkarre	ĉarumo	ĉarumo	ĉarumo	kolečko
38	r Wasserschlauch	akvo-hoso	akvohoso	akvohoso	hadice na vodu
39	e Mörtelpfanne (e Speispfanne)	trogo por morter-preparo	mortermiksujo, mortermiksa trogo	mortermiksujo, mortermiksa trogo	korba na míchání malty
40	r Steinstapel	brik-stako	brikostako	stako de ma-sonblokoj	skládka tvárnic
41	s gestapelte Schalholz	stakigitaj ŝelaĵ-tabuloj	stakigitaj ŝe-laĵtabuloj	stakigita ŝelaĵ-ligno	hranice dřeva na bednění
42	e Leiter	eskalo (ŝtupetaro)	eskalo, ŝtupetaro	eskalo	žebřík
43	r Sack Zement	sako da cemento	cementosako	sako da cemento	pytel cementu
44	r Bauzaun	barilo ĉirkaŭ kon-struejo [tabul-barilo]	konstrueja barilo, tabulbarilo	konstrueja barilo	oplocení staveniště
45	e Reklamefläche	afiŝ-tabulo (avizo-tabulo)	afiŝtabulo, reklam-tabulo	reklamtabulo	plocha pro reklamu
46	s aushängbare Tor	forigebla baril-peco	ellevebla pordego	demetebla pordego	vyjímatelná vrata
47	e Firmenschilder	nom-tabularo de la konstru-firmaoj	informŝildo de la konstruisto	firmoŝildo	firemní štít
48	e Baubude (e Baubaracke)	konstru-budo	konstrueja budo	konstrueja barako	staveništní bouda
49	r Baustellenabort	konstrueja necesejo	konstrueja necesejo	konstrueja necesejo	staveništní záchod
---	**s Maurerwerkzeug**	**masoniloj**	**masonistaj instru-mentoj**	**masonista ilaro**	**zednické nářadí**
50	s Lot (s Senkblei)	pend-plumbo (vertikalilo)	lodo, vertikalilo	lodo*	olovnice
51	r Maurerbleistift	masonista krajono	masonista krajono	masonista krajono	zednická tužka
52	e Maurerkelle	trulo	trulo	trulo	zednická lžíce
53	r Maurerhammer	masonista martelo	masonista martelo	masonista martelo	zednické kladivo
54	r Schlägel	martelego (pez-martelo)	lignomartelo	martel[eg]o	palice
55	e Wasserwaage	masonista nivelilo (bobel-nivelilo)	bobela nivelilo	bobelnivelilo	vodováha
56	e Glättkelle, Glätter	glatiga trulo	glatiga trulo	glatigilo	hladítko
57	s Reibebrett	frot-tabulo	frottabulo	[puc]frotilo	stíradlo
---	**e Mauerverbände**	**interligaj brik-aranĝoj**	**brikaranĝoj**	**masonligoj**	**vazby zdiva**
58	r NF-Ziegelstein (r Normalformat-Ziegelstein)	ordinara briko	NF-briko (nor-malformata briko)	norma briko	cihla základního formátu
59	r Läuferverband	laŭlonga brikaranĝo	laŭlonga brikaranĝo	laŭlonga masonligo	běhounová vazba
60	r Binderverband	laŭlarĝa brikaranĝo	laŭlarĝa brikaranĝo	laŭlarĝa masonligo	vazáková vazba
61	e Abtreppung	ŝtupa mur-fino	ŝtupa murfino	ŝtupa murfiniĝo	odstupňování
62	r Blockverband	bloka brik-aranĝo	bloka brikaranĝo	alterna masonligo	polokřížová vazba
63	e Läuferschicht	laŭlonga brik-vico	laŭlonga brikaro	longbrika tavolo	běhounová vrstva
64	e Binderschicht (e Streckerschicht)	laŭlarĝa brik-vico	laŭlarĝa brikaro	kverbrika tavolo	vazáková vrstva
65	r Kreuzverband	kruca brik-aranĝo	kruca brikaranĝo	kruca masonligo	křížová vazba
66	r Schornsteinver-band	kamentuba brik-aranĝo	kamentuba brika-ranĝo	kamentuba mason-ligo	vazba komínu
67	e erste Schicht	unua tavolo	unua tavolo	unua tavolo	lichá (první) vrstva
68	e zweite Schicht	dua tavolo	dua tavolo	dua tavolo	sudá (druhá) vrstva
---	**e Baugrube**	**konstru-fosaĵo (kel-fosaĵo)**	**konstrukavo, kel-kavo**	**konstru-fosaĵo**	**stavební jáma**
69	e Schnurgerüstecke	profil-tabulo	lodmuntaĵo	angula ŝnurstablo	rohová lavička
70	s Schnurkreuz	ŝnur-kruco	ŝnurkruco	ŝnurkruco	křížení šňůr

71	s Lot	pend-plumbo	lodo, vertikalilo	lodo*	olovnice
72	e Böschung	fosaĵ-rando	taluso	[fos]deklivo*	svah
73	e obere Saumdiele	supra rand-dilo	supra randilo	supra bordera dilo	horní krajnice
74	e untere Saumdiele	malsupra rand-dilo	malsupra randilo	suba bordera dilo	dolní krajnice
75	r Fundamentgraben	fundamenta tranĉeo	grundmura foso	fundamenta tranĉeo	základová rýha
76	r Erdarbeiter	fos[-labor]isto	foslaboristo	foslaboristo	dělník na zemní práce (kopáč)
77	s Förderband	transport-bendo	transportbendo	transportbendo	dopravní pás
78	r Erdaushub	elfosita tero	elfosita tero	elfosita tero	vykopaná zemina
79	r Bohlenweg	ligno-tegita vojo	tabulvojo	dila vojo	chodník z fošen
80	r Baumschutz	arbo-ŝirmilo	arboŝirma krado	arboŝirmilo	ochrana stromu
81	r Löffelbagger	elkavigadoro (fosmaŝino)	fosmaŝino	ŝovela kavatoro	lopatové rýpadlo
82	r Tieflöffel	elkavigilo (fosilego)	profundfosa fosilego	subfosa ŝovelilo	hloubková lžíce
---	**e Verputzarbeiten**	**stukado**	**stukado**	**pucistaj laboroj**	**omítkářské práce**
83	r Putzer	stukisto	stukisto	pucisto*	omítkář
84	r Mörtel|kübel, ~trog	morter-trogo	mortertrogo	morter|trogo, ~ujo	truhlík na maltu, kalfas
85	s Wurfsieb	kribrilo	kribrilo	traĵeta kribrilo	prohazovačka
---	**s Leitergerüst**	**eskala skafaldo**	**eskala skafaldo aŭ antaŭtrabaĵo**	**eskala skafaldo**	**žebříkové lešení**
86	e Standleiter	portanta eskalo	eskalo	fiksa eskalo	lešeňový žebřík
87	r Belag	skafalda planko < tabul-platformo	skafaldoplanko	[skafalda] planko	podlaha
88	e Kreuzstrebe, n Andreaskreuz	ŝtrebo (kontraŭ-apogilo)	ŝtrebo, kontraŭapogilo	kruca ventoŝtrebo, Andreokruco	křížové zavětrování, Ondřejův kříž
89	e Zwischenlatte	gard-relo	sekurlato, gardrelo	gardorelo	zábradlí
90	e Schutzwand	ŝirm-krado	ŝirmkurteno	ŝirma vando	ochranná stěna
91	r Seilrollenaufzug	pulia ŝarĝ-levilo	pulia levilo	[ŝnur]pulia levilo	kladka

Notoj: * Termino traktita en *Betonista terminaro* aŭ en *Konstru-Forumo*. – ** Neologismo, nova propono. Pri longverso kaj traverso mi informos vin en KF 24.

Rezonado de WE celanta al nocie klara – neambigua – kompreno de la aferoj:

N-roj 8, 15, 40, 58. Estas necese klare distingi bakitan ceramikan brikon disde nebakita masonbloko, kiu estas fabrikita el iuspeca betono. Betona bloko ne estu nomata briko. La germana nomo *Ziegel* ĉiam signifas ceramikan produkton, sed la germana lingvo por ĝi uzas ankaŭ *Ziegelstein* kaj *Stein* (ŝtono) – n-roj 8, 58. La n-roj 15 kaj 40 ne prezentas ceramikaĵon, brikon, sed betonan blokon por masonado de muroj. Sed nomi ĝin betonbloko laŭ PIV (p. 161) ne estas konvene, ĉar betonaj blokoj estas diverscelaj, ni do nomu ilin «masonblokoj», blokoj destinitaj sole por masonado.

N-roj 24, 27, 29, 41, 45, 89. Estas utile klare diferencigi la nocian kampon de segitaj lignaj produktoj, sen tiu faro ne estas eble interkompreniĝi ekz. pri la signifo de „tabulo“, kiu estas grave polisemia, ampleksanta objektojn kun dominanta dimensio de longo kaj objektojn kun dominanta dudimensia areo. Mi ĉi tie prezentas la difinojn de breto, dilo, lato, stango, ŝpalo, tabulo:

breto – tabula segligno, sege borderita aŭ ne (*square-edged*), kies larĝo estas pli granda ol la duoblo de ties diko. La dikeco estas en la limoj 13 ĝis 35 mm. Ekvivalentoj: (de) *Brett*, (en) *board (timber)*, (fr) *planche*, (ru) *доска*, (pl) *deska*, (cs) *prkno*. En PIV (p. 172) estas breto difinita pli vaste ol nia segligna „breto“, sed la danĝero de miskompreno estas negrava, multe pli malgranda ol ĉe la ambigua „tabulo“.

dilo – tabula segligno, sege borderita aŭ ne, ĝia larĝo estas pli granda ol la duoblo de ties diko; la dikeco de diloj estas en la limoj 40 ĝis 100 mm.

lato – etprofila segligno, kies profilo ampleksas 10 ĝis 25 cm^2. Se la profilo estas pli granda, temas pri breto aŭ stango, se malpli granda, temas pri listelo.

relo – krom la fervoja relo (PIV 2) la nocio esprimas longan stangon kun la sama difinita profilo laŭ sia tuta longo (t.e. laŭ PIV 1); niakaze ĝi estas uzebla por „gardorelo“, eĉ se ĝi estas breto aŭ ŝtala tubo.

stango – (laŭ PIV) ĉiaspeca, multe pli longa ol dika, peco el ligno, metalo ks. Referencoj al: fosto, lato, masto, paliso, trabo, vergo. – **WE** aldonas: Profilo de stango povas varii. Lignaj stangoj plej ofte estas

profile ortangulaj, ŝtalaj stangoj havas la bazan profilon rondan, ortangulan kvadratan aŭ oblongan, ankaŭ bendan, seseĝan, okeĝan, ankaŭ duonrondan; specialaj ŝtalaj stango-profiloj estas malfermitaj (angulaj, I, U, T, betonistaj, fervoj-relaj) kaj fermitaj (diversprofilaj tuboj).

ŝpalo – konsistiga elemento de fervoja trako destinita por porti relojn kaj tiel servi por fikse teni la trakŝpuron kaj transporti radaksan ŝarĝon al la traka kuŝejo. Krome la termino aperas analogie laŭ nia pritrakto en KF 1-3 el la jaro 2005.

tabulo – (laŭ PIV, signifo 2; p. 1128) unu el tiaj pecoj (laŭ la signifo 1) sola aŭ kunmetita kun aliaj, por formi ebenan platon, regulan surfacon: *desegna tabulo, tabulo de tablo, lerneja nigra tabulo, tabulo por gladi* k.s. – **WE**: En konstrufako ekzistas diversaj materialoj formitaj kiel tabuloj: kovraj, izolaj, dekoraj k.a. Por la signifo PIV 1 estas necese havi alian terminon, mi proponas „breton" laŭ la germana *Brett*, kiu en Esperanto estas difinita pli vaste (vidu PIV, p. 172), sed ne eksklude rilate al nia koncepto.

N-ro 12. Estas vere, ke „sojlo" estas aplikebla, sed pro ĝia polisemieco konvenas pli, ankaŭ pro la reala formo, la nomo „breto", kiun uzis la aŭtoroj de PIV: fenestra breto.

N-roj 25, 88. Pro la funkcio de la objekto nepre ne sufiĉas nomi ĝin nur ŝtrebo aŭ kontraŭapogilo. Ĝi efikas stabilige precipe kontraŭ la efiko de vento (*Windstrebe*!). Ĝi estas „ventoŝtrebo".

N-roj 59, 60, 62, 65, 66. La esprimon „aranĝo" por la ligo de masonaĵo proponis R. Eichholz kaj diferencigis esperantan terminon disde ĉiuj terminoj nacilingvaj, kiuj esprimas „ligon" (*bond, Verband, appareil, liaison, кладка, перевязка, wiązanie, vazba* k.a.) kaj „masonaĵon", ne eksplicite brikojn. Mi do proponas la terminon „masonligo", ligata estas la masonaĵo (ligo koneksa al masonaĵo).

Postskribo al la 23-a KF-letero

Antaŭ ol mi resumos la taskojn por via „solvado de termin-vakaĵoj", mi esprimos mian imagon lige al strategio nia kaj de nia movado entute. Mi partoprenas kaj observas la Esperanto-movadon jam dum jardekoj kaj konstatas, ke ĝi estas tro izolita kaj tial neperspektiva. Ne pro la ideo, kiu estas nobla kaj promesplena. Sed pro la konduto de la movadanoj. Por ilia homa kontententiĝo sufiĉas (plej ofte) nur la baza scipovo de la lingvo kaj okazoj por amikiĝi en tiu kolektivo. Ili ne interesiĝas pri la lingvo mem, pri ĝia teorio, evoluo, literaturo, historio, nek pri ĝia faka aplikado.

Kiam mi klopodis arigi samideanojn por kolektive trakti la problemaron de la faka apliko, enlande kaj eksterlande, ĉiam mi trovadis precipe kolegojn fakulojn, kiuj preferis lokan klubisman kunvenadon kaj babiladon kaj/aŭ internacian kongresadon, sed kutime ili ne estis komplezaj dediĉi iom da tempo por studi la lingvon, terminologion kaj sisteme trakti la koneksajn problemojn almenaŭ parte profesiece. Miaj personaj spertoj: La Terminologia Esperanto-Centro komence de la 1990-aj jaroj ĉesis aktivi (i.a. pro likvida paŝo flanke de UEA). ISAE post la forpaso de Rüdiger Eichholz ne renovigis sian Terminologian Centron kaj la estraro sin montras nekapabla agi por savi sian iaman reputacion (organizan, sciencan, faklingvan). Mia provo eduki junajn terminologojn fiaskis, kiam ili trovis, ke estas necese la fakon studi. Instige alparolitaj fakdelegitoj de UEA por konstruado kaj arĥitekturo eĉ ne sentis bezonon ĝentile respondi. En Ĉeĥio mi konas kelkajn konstru-inĝenierojn kaj arĥitektojn esperantistojn, kiuj prefere agas en la lokaj kluboj kaj ne bonvolas „perdi" tempon por la faka agado.

Kiu el vi estas interesita pri la situacio, bonvolu informi min pri via taksado de la nuntempa stato kaj pri via imago de strategia elpaŝo (en sociologia senco). La temon mi enmetas, ĉar mi deziras, ke ni komune konsciiĝu pri utilo de nia diskutado, kvankam nur sur eta segmento de la vasta temo pri la Zamenhofa «lingvo internacia». Miaopinie estas utile debati kaj solvi eĉ aferojn subtilajn kaj bagatelajn, ŝajne sensignifajn el la vidpunkto vere pansofia.

Solvotaj taskoj – respondotaj antaŭ la fino de aŭgusto 2010:

1. Esprimu vin pri eksterprograma (socie strategia) situacio de konstrufaka lingvo kadre de Esperanto. Konsciu, ke en nia forumo ne estas reprezentitaj denaskaj parolantoj angla, germana, hispana, kio malutilas al nia objektiveco en juĝa terminologia konsiderado. Kiel allogi ili?
2. Nepre en julio sendu al J. Werner vian artikolon por la Jarkolekto de TAKE 2010.
3. Pristudu la novajn temojn 34 kaj 35 en la rubriko „Ni solvas termin-vakaĵojn", esprimu vin pri la ŝaktominejaj terminoj, en la temo 35 informu min, kiun terminon vi preferas indikante ĝin per la numero de la bildkomplekso 271, per la koneksa numero en la maldekstra kolumno kaj aldonu la nomon (Eichholz, Horváth, Werner, resp. diru, ke temas pri via propono), ekzemple: 271/7, 12, 68 Eichholz; 271/10, 53, 70 Horváth; 271/54 ktp. Werner; miaj proponoj por: 271/48 (…), 58 (…).

→ Mi deziras al vi agrablan someran tempon, pasantan profite por via sano kaj ĝenerala bonfarto! ←

Brno 2010-07-08 *Jan Werner*